

ujemamo, naj kaže naša izjava, da se ujemamo z geslom te knjige:

Mož velik je, kdor dela za domovje,

Še večji, kdor se trudi za deželo.

Največji, kdor deluje za človeštvo.

Pristavljam še, da je zunanja oblika čedna, knjizica trdno sešita, cena jako nizka, kar pač tudi mora biti za naše ubožno, a vendar ukaželjno dijaštvo, kateremu jo pa tudi radi priporočamo.

„Duhovna lekarna“ za vse, ki hočejo večno živeti. Izdal dr. E. Müller, škof Ljubljani. Posl. Fr. Zbašnik, župnik. V Ljubljani, 1889. Založila Katol. Bukvarna. Tiskala Katol. Tiskarna. 32°. Str. 110. Cena 20 kr. Slovensčina naj bi bila glajša.

„Pouk, kako si moremo priboriti slovenskih šol na Koroškem.“ Spisal slovenski rodoljub na Koroškem. Založilo uredništvo »Slovenca«. Ljubljana 1889. Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.

„Domače in tuje živali v podobah.“ Slovenski mladini v pouk in kratek čas popisal Fran Erjavec, c. kr. profesor. Prvi zvezek. Četveronoge živali. — Ta obče znana in priljubljena knjiga je izšla pred kratkim iz tiskarne družbe sv. Mohora v drugem natisu. Tu pa tam je v oblikah malo popravljena, format nekoliko večji. Str. 284. Cena 80 kr.

SRBSKO SLOVSTVO.

(Piše Janko B.)

Krasno napreduje in se razcvita »Matica hrvatska«. Bratje Srbi pa niso srečni s svojo Matico, katera je najstarejša med vsemi slovanskimi (utemeljena že leta 1826), ker le slabo napreduje. Temu slabemu napredku ni vzrok materialno stanje društva, katero je prav sijajno. Celi imetek „Maticе srpske“ je štel na koncu leta 1887 487.580 gl. (a sedaj narasel je že do 600.000 gl.), kar je izvestno lepa svota. Menda se Srbi za svojo Matico premalo brigajo, ker je od svojega postanka pa do konca l. 1887 imela samo 699 členov, od katerih je pa že 239 umrlo. Pa tudi Matica sama je slabo urejena, ker sprejema samo utemeljitelje, sprejemati bi morala tudi letne člene, ker je le malokomu možno 50 gl. za svojo Matico položiti. Izdaja vsako leto po štiri knjige „Letopisa Maticе srpske“, katerega urejuje A. Hadžić, in v katerem se priobčujejo največ znanstvene in zgodovinske razprave, pa tudi književne ocene. A razum letopisa izdaja tudi po nekoliko knjig: „Knjižnice za narod.“ Če primerjamo ogromni imetek »Maticе srpske« in pa knjige, katere ona v svoj narod pošilja, pač bi lahko rekli, da premalo skrbi za prosveto svojega naroda, kateri zelo potrebuje dobrih knjig. Saj dobre knjige so pač glavni namen »Maticе srpske«.

Že v 2. šte. »Dom in Svet«-a sem z veseljem poročal o novem srbskem listu: „Kolo“, kateri je počel izhajati v Belem gradu. List res lepo napreduje in mislim, da bode mnogo pripomogel, da se utrdijo bratske vezi, katere vežejo južne Slovane, posebno pa Srbe in Hrvate. Tudi Hrvati so se začeli v »Kolo« oglaševati, in med drugimi priobčil je v 5. šte. najboljši hrvaški novelist Šandor Gjalski zanimivo sliko

iz življenja: »Nesretnik«. »Kolo« prinaša posebno obilo lepih, nepristranskih ocen, katere so tako koristne slovstvu. Andrej Gavrilović, kateri je lani v »Stražilovu« napisal lepo tragedijo: »Andrija Humski«, začel je v »Kolu« opisovati in ocenjevati našega Prešerna. V predgovoru karal je Srbe, ker jim je Prešeren precej neznan. Res prekrasno opisuje našega pesnika. Srb, kateri bode čital njegovo razpravo, želel bode čitati Prešerna. Gavrilović je preložil in vpletel med razpravo tudi nekoliko Prešernovih pesmij; sevéda, te so le nekaj slab odmev izvirnika, ker pesnika, kateri je tako globoko mislil in čutil, je težko prevajati. Zelo nas pa veseli, da so se počeli bratje Srbi tudi za nas zanimati.

Nedavno je izšla v zagrebški knjigarni »Mučnjak i Senfleben« v prav lepi obleki didaktična pesem slavnega pesnika Jovana Sundečića: „Sjetva i Vršitba.“ 8°. Str. 65. Cena 40 kr. — Starec Srb Sundečić je prvi oznanjevalec sloge na slovanskem jugu, njegove lepe pesmi bode izdala najbrž še letos »Matica hrvatska«. — Ko se je l. 1860 slavila v Zadru stoletnica slavnega pesnika »Razgovorov ugodnih naroda slovanskega«, prostega dalmatinskega frančiškana Andreja Kacića, izdal se je »Album«, v katerega so se sprejemali umetni in narodni smotvori, in v tem »Albumu« zagledala je prvokrat beli svet didaktična pesem Sundečićeva: »Vršitba.« V »Vršitbi« veje duh vzvišene ideje, sloge in pa prosvete med južnimi Slovani, katero je znal pesnik zaviti v lepo pesniško ogrinjalo. Pesem je lepa, da je malo takih, tu te očara nežna lirika, ondi te hrabri vzvišena himna. Saj je pa pesem tudi ves hrv.-srbski narod lepó sprejel, čitala se je v društvih in šolah, deklamovala na javnih zabavah in leta 1861 izšla je v Karlovcu v latinici, a l. 1866 na Cetinju v cirilici. Ko je pesnik leta 1887 zbiral svoje pesmi, da je pošlje »Matici hrv.«, zložil je novo pesem, katera naj bi »Vršitbo« popolnjevala, zložil je »Sjetvo«. »Sjetva« je dostojna »Vršitbe« in v nji se izražuje bolj slovanska misel v obče. Tudi »Sjetva« ima mnogo prekrasnih pesniških mest, pesem teče jako neprisiljeno, posebno so pa lepo izražene refleksije. Obe pesmi združujeta se res v eno celoto, ena popolnjuje drugo. A posvetil jo je pesnik z lepo pesmijo vladiki Strossmayerju, zastopniku bratske sloge, katera se završuje takó-le:

»Ta, Strossmajera jednoga samo

Na cielom našem Jugu imámo!«

ČEŠKO SLOVSTVO.

(Piše S. Z-g-c.)

Naznaniti moram, da izhajajo v zalogi Topiča v Pragi zbrani spisi Vaclava Beneša Trebizkega. Te dni je izšel zvezek s sedem zelo krasnimi novelami. Vsi spisi izidejo v 15 zvezkih. V. B. Trebizsky je bil duhovnik, mož plemenitega srca in duha, s katerim so takorekoč nadahnela vsa njegova dela. Pisana so v lepem in lahkem slogu.

Pred kratkim je izšel tretji zvezek velikega in za znanost važnega dela dr. Emila Holuba: „Druha cesta po južni Africe“ v zalogi J. Otto-a v Pragi. Celo delo bode obsegalo 30—35 zvezkov